

Cuprins

Abrevieri.....	57
Cuvânt înainte.....	59
Introducere.....	61

A. PARTEA GENERALĂ

CAPITOLUL I

O PRIVIRE DIACRONICĂ ASUPRA REGLEMENTĂRII REGIMULUI JURIDIC AL STRĂINILOR.....

§ 1. Aspecte generale	69
§ 2. Antichitatea. Reglementare specifică.....	69
2.1. Străinii în prima etapă din istoria Imperiului Roman. Perioada statului cetate	70
2.2. Străinii în cea de-a doua etapă din istoria Imperiului Roman. Perioada Imperiului mediteranean	71
2.3. Străinii în ultima etapă din istoria Imperiului Roman. Perioada Imperiului romano-bizantin	72
§ 3. Evul Mediu.....	72
3.1. Străinul și personalitatea legilor.....	72
3.2. Sistemul teritorialității cutumelor (legilor).....	73
3.3. Teoria școlii statutarilor italieni: glosatorii și postglosatorii.....	74
3.4. Străinii în opinia „școlii franceze a statutelor”.....	75
3.5. Prezentarea școlii olandeze a statutelor și principalii săi exponenți.....	76
§ 4. Străinii în epoca modernă.....	77
4.1. Doctrina germană modernă privind străinii	77
4.2. Pascal Mancini și teoria italiană modernă a personalității legilor.....	78
4.3. Câteva caracteristici ale doctrinei anglo-americane referitoare la regimul străinilor.....	78
§ 5. Istoricul reglementării regimului juridic al străinilor în România.....	79

CAPITOLUL II

IZVOARELE REGIMULUI JURIDIC AL STRĂINILOR ÎN ROMÂNIA.....

§ 1. Considerații introductive generale.....	82
§ 2. Izvoarele interne ale regimului juridic al străinului în România.....	82
2.1. Clasificarea actelor normative ca izvoare ale regimului juridic al străinilor în România.....	83
2.2. Jurisprudența. Controversă privind includerea acesteia în rândul izvoarelor de drept	85
2.3. Doctrina juridică. Este oare aceasta izvor al regimului juridic al străinilor?.....	86
§ 3. Izvoarele internaționale ale regimului juridic al străinilor în România.....	86
3.1. Tratatetele și acordurile internaționale ca izvoare ale regimului juridic al străinilor.....	86

3.2. Tratatetele europene – izvor al unor reguli uniforme aplicabile străinilor.....	86
3.3. Convențiile internaționale bi- sau multilaterale	90
3.4. Convenția Europeană a Drepturilor Omului	91
3.5. Cutuma internațională și uzanțele internaționale	92
3.6. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene. Practica judiciară și arbitrală	93

CAPITOLUL III

REGIMUL JURIDIC AL STRĂINULUI ÎN ROMÂNIA	95
§ 1. Introducere	95
1.1. Noțiune.....	98
§ 2. Regimul străinilor persoane fizice în dreptul românesc. Justificare.....	99
§ 3. Drepturile străinilor în România.....	100
3.1. Drepturile și libertățile democratice fundamentale	100
3.2. Dreptul de azil și statutul refugiaților în România	103
3.3. Exercițarea drepturilor și libertăților	104
3.4. Egalitatea în drepturi.....	104
3.5. Regimuri juridice speciale aplicabile străinilor.....	105
3.5.1. Regimul legal aplicabil refugiaților și persoanelor strămutate	105
3.5.1.1. Contextul general actual al problematicii migrațiilor.....	107
3.5.2. Aspecte principale ale regimului juridic al refugiaților în România.....	109
3.5.3. Procedura de azil	114
3.6. Regimul juridic general aplicat străinilor în România	122
3.6.1. Intrarea străinilor în România	122
3.6.1.1. Sediul materiei. Documente și condiții	122
3.6.1.2. Condiții generale de acordare a vizelor	128
3.6.1.3. Autorități competente	130
3.6.1.4. Revocarea vizei	132
3.6.2. Șederea străinilor în România.....	134
3.6.2.1. Dreptul de ședere temporară. Terminologie – condiții.....	134
3.6.2.2. Reguli speciale privind căsătoria de conveniență.....	137
3.6.2.3. Dreptul de ședere pe termen lung. Noțiune.....	139
3.6.2.4. Procedura acordării dreptului de ședere pe termen lung	141
3.6.2.5. Anularea dreptului de ședere pe termen lung.....	142
3.6.2.6. Integrarea în viața economică, socială și culturală a străinilor.....	143
3.6.2.7. Încetarea dreptului de ședere pe termen lung.....	143
3.7. Ieșirea străinilor din România	145
3.7.1. Situații în care ieșirea din țară nu este permisă.....	146
3.7.2. Îndepărtarea străinilor din România. Stabilirea obligației de returnare a străinilor de pe teritoriul României.....	146
3.7.3. Alte măsuri de îndepărtare a străinilor prevăzute în legislația română.....	148
3.7.3.1. Declararea ca indezirabil a străinului în România.....	148
3.7.3.2. Îndepărtarea sub escortă a străinilor	150
3.7.3.3. Repatrierea voluntară umanitară asistată.....	151
3.8. Extrădarea și expulzarea străinilor	151
3.8.1. Extrădarea. Noțiune. Istoric. Reglementare.....	152
3.8.1.1. Persoanele care pot fi extrădate. Situații speciale	153

3.8.1.2. Refuzul extrădării.....	154
3.8.1.3. Scurtă prezentare a procedurii de extrădare din dreptul românesc.....	155
3.9. Expulzarea străinilor	156
3.10. Alte măsuri aplicabile străinilor.....	159
3.10.1. Luarea în custodie publică.....	159
3.10.2. Tolerarea rămânerii pe teritoriul României	160
3.10.3. Interzicerea intrării străinului pe teritoriul României	161
3.11. Regimul juridic aplicabil unor categorii speciale de străini.....	163
3.11.1. Regimul de ședere pe termen lung aplicabil cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene.....	163
3.11.2. Străinii cu drept de ședere pe termen lung în statele membre ale Uniunii Europene.....	164
3.11.3. Membrii de familie ai străinilor cu drept de ședere pe termen lung în state membre ale Uniunii Europene.....	164
3.11.4. Străinii victime ale traficului de persoane și traficului de migranți.....	165
3.11.5. Regimul juridic al străinilor minori neînsoțiți	165
3.12. Drepturi civile prevăzute de Constituție și legi interne.....	166
3.13. Drepturile procesuale civile ale străinului	167
§ 4. Obligațiile-îndatoriri ale străinilor în România	168
§ 5. Cetățenia și regimul juridic al străinilor	170
§ 6. Persoanele juridice străine în România. Regim juridic	178
6.1. Considerații introductive. Definiție.....	178
6.2. Clasificarea persoanelor juridice.....	180
6.3. Determinarea legii aplicabile persoanei juridice.....	182
6.4. Naționalitatea persoanei juridice.....	182
6.4.1. Criterii de determinare a naționalității	183
6.4.2. Controversă.....	187
6.4.3. Schimbarea naționalității persoanei juridice.....	187
6.4.3.1. Considerații preliminare.....	187
6.4.3.2. Situații posibile care pot interveni în schimbarea naționalității persoanei juridice:	187
6.4.4. Modificarea naționalității persoanei juridice	188
6.5. Calificarea noțiunii de sediu social	189
6.5.1. Opinii privitoare la legea după care se face calificarea noțiunii de sediul social	189
6.5.2. Calificarea noțiunii de sediu social, conform reglementării române.....	190
6.6. Domeniul de aplicare a legii naționale a persoanei juridice	190
6.6.1. Statutul personal al persoanei juridice. Definiție.....	190
6.6.2. Statutul sucursalei și filialei persoanei juridice	191
6.7. Regimul juridic al persoanei juridice străine în România.....	192
6.7.1. Considerații introductive	192
6.7.2. Recunoașterea persoanei juridice străine.....	192
6.7.3. Sisteme după care se efectuează recunoașterea	193
6.7.4. Efectele recunoașterii persoanelor juridice străine	195
6.8. Aspecte privind persoanele juridice străine fără scop lucrativ (fost nepatrimonial).....	195
6.9. Drepturile și obligațiile persoanei juridice străine în România.....	196

6.10. Activitatea persoanelor juridice străine în România	196
6.10.1. Noțiune. Reglementare	196
6.10.2. Capacitatea de folosință a persoanei juridice străine în România.....	197
6.10.2.1. Capacitatea juridică. Definiție. Noțiune	197
6.10.2.2. Capacitatea juridică de folosință. Definiție. Sediul materiei	198
6.10.2.3. Capacitatea de folosință a persoanei juridice străine în România	200
6.10.2.3.1. Noțiuni generale. Considerații introductive	200
6.10.2.3.2. Capacitatea de folosință organică și capacitatea de folosință eficientă	200
6.11. Statutul organic al persoanei juridice străine	201
6.11.1. Considerații introductive	201
6.11.2. Statutul organic al persoanelor juridice de drept intern.....	202
6.11.3. Statutul organic de drept civil al persoanelor juridice de drept internațional	203
6.11.4. Modul de stabilire a capacității de folosință a persoanei juridice străine în România. Regimul național. Considerații introductive.....	203
6.11.5. Reglementare	204
6.11.6. Concluzii.....	204
6.12. Investitorul străin în România. Capacitatea lui de folosință	205
6.12.1. Noțiune. Reglementare. Definiție	205
6.12.2. Structura capacității de folosință a investitorului străin.....	208
6.12.3. Soluționarea litigiilor	208
6.12.4. Aspecte practice.....	209
6.13. Despre fuziunea și absorbția transfrontalieră.....	210
6.14. Achiziții imobiliare	211
6.15. Atribuțiile Departamentului pentru Investiții Străine și Parteneriat Public-Privat	212
6.16. Unele aspecte privind aplicarea legii societății.....	216

B. PARTEA SPECIALĂ

CAPITOLUL I

STAREA ȘI CAPACITATEA STRĂINULUI PERSOANĂ FIZICĂ

ÎN ROMÂNIA	221
§ 1. Statutul personal al străinului – persoană fizică în România	221
1.1. Noțiunea de statut personal. Definiție.....	221
1.2. Starea civilă a străinilor	224
1.2.1. Noțiune	224
1.3. Capacitatea străinului persoană fizică în România	226
1.4. Străinul – beneficiar al drepturilor inerente ființei umane.....	230
1.5. Numele, reședința obișnuită și domiciliul străinului în România	231
1.5.1. Numele. Definiție. Lege aplicabilă străinului.....	231
1.5.2. Reședința. Reședința obișnuită	232
1.5.3. Domiciliul.....	232

CAPITOLUL II

BUNURILE ȘI DREPTURILE REALE ALE STRĂINULUI ÎN ROMÂNIA	234
§ 1. Noțiune. Patrimoniul. Reglementare	234
§ 2. Istoricul și utilitatea aplicării principiului <i>lex rei sitae</i>	236
§ 3. Regimul juridic al bunurilor și drepturile străinului sub <i>lex rei sitae</i> în România	237
§ 4. Excepțiile de la regula <i>lex rei sitae</i>	257

CAPITOLUL III

STRĂINUL ÎN RAPORTURILE DE FAMILIE ÎN ROMÂNIA	266
§ 1. Aspecte generale	266
§ 2. Căsătoria străinului în România	266
2.1. Aspecte privind promisiunea de căsătorie (logodna)	267
2.2. Condițiile de fond ale încheierii căsătoriei	268
2.2.1. Căsătoria străinului și condiții de valabilitate a căsătoriei	268
2.2.2. Condițiile de fond și impedimentele la căsătorie	268
2.3. Condițiile de formă ale încheierii căsătoriei	270
2.4. Efectele căsătoriei	272
2.4.1. Regimul matrimonial al străinului în România	273
2.5. Nulitatea căsătoriei străinului. Căsătoria fictivă. Căsătoria putativă	277
2.5.1. Căsătoria putativă	278
2.5.2. Căsătoria fictivă	279
2.6. Desfacerea căsătoriei și separația de corp	279
2.6.1. Noțiuni generale	279
2.6.2. Criterii de stabilire a instanței competente	280
2.7. Recunoașterea divorțului prin denunțare unilaterală	283
2.8. Transformarea separației de corp în divorț	284
§ 3. Rudenia firească și rudenia civilă	285
§ 4. Adopția	286
4.1. Adopția internațională în reglementarea Legii nr. 273/2004, republicată și modificată	290
§ 5. Autoritatea părintească și ocrotirea copilului	295
5.1. Noțiuni. Principii	295
5.2. Reglementarea internațională aplicabilă în România	296
5.3. Reguli privind competența instanțelor judecătorești în materie matrimonială și a răspunderii părintești	298
§ 6. Obligația legală de întreținere a străinului în România	300
6.1. Noțiune. Reglementare. Caractere în dreptul românesc	300
6.2. Regimul obligației de întreținere a străinului	300
6.3. Executarea obligației de întreținere a străinului în România	304
6.3.1. Recunoașterea, forța executorie și executarea hotărârilor în materia obligațiilor de întreținere	304

CAPITOLUL IV

MOȘTENIREA STRĂINULUI ÎN ROMÂNIA	307
§ 1. Definiție. Reglementare	307
§ 2. Testamentul străinului în România. Legea aplicabilă	310

§ 3. Stabilirea domeniului de aplicare a legii moștenirii – art. 2636 C. civ. și art. 23 din Regulamentul nr. 650/2012	313
§ 4. Desherența statului român asupra succesiunii vacante	318
§ 5. Competența instituțională specifică în materia moștenirii străinului în România. Certificatul european de moștenitor	319
5.1. Certificatul european de moștenitor	322
5.1.1. Certificatul de moștenitor	322
5.1.2. Scurt istoric	323
5.1.3. Certificatul european de moștenitor	324

CAPITOLUL V

ACTELE JURIDICE ALE STRĂINILOR ÎN ROMÂNIA	328
§ 1. Actul juridic. Noțiune. Clasificare. Condiții	328
§ 2. Excepții de la aplicarea regulii <i>locus regit actum</i>	333
§ 3. Actele juridice ale străinului în România în reglementarea Regulamentului european „Roma I”	336
3.1. Aspecte generale	336
3.2. Condițiile de fond și de formă ale actelor juridice în reglementarea europeană	337
§ 4. Modurile de transmitere, transformare și stingere a obligațiilor contractuale ale străinilor în România. Legea aplicabilă	341
4.1. Cesiunea de creanță	341
4.2. Subrogația în drepturile creditorului prin plata creanței	342
4.3. Delegația și novația	342
4.4. Compensația	342
§ 5. <i>Lex voluntatis</i> – libertatea de a alege	343
§ 6. Regimul juridic aplicabil străinului în actul juridic localizat obiectiv	345
§ 7. Aspecte privind contractele speciale ale străinului în România	347
7.1. Contractele de transport	347
7.2. Contractele încheiate cu consumatorii	349
7.3. Contractele de asigurare	350
7.4. Contractele individuale de muncă ale străinilor în România	352

CAPITOLUL VI

FAPTELE JURIDICE ALE STRĂINULUI ÎN ROMÂNIA	355
§ 1. Noțiuni introductive	355
§ 2. Răspunderea pentru produse defectuoase	359
§ 3. Angajarea răspunderii delictuale în cazul concurenței neloiale și a actelor care îngăduiesc libera concurență	360
§ 4. Despre daunele aduse mediului prin fapte ilicite	361
§ 5. Răspunderea pentru încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală	361
§ 6. Acțiunea sindicală	361
§ 7. Drepturile personalității	362
§ 8. Răspunderea pentru fapte juridice licite	363
8.1. Îmbogățirea fără justă cauză	363
8.2. Plata nedatorată	364
8.3. Gestiunea de afaceri	364
8.4. Culpă in contrahendo	365
§ 9. Faptele ilicite ale străinului în România – teme al răspunderii civile delictuale	367

CAPITOLUL VII

INSOLVENȚA STRĂINULUI ÎN ROMÂNIA	370
§ 1. Noțiuni introductive	370
§ 2. Reglementarea europeană. Domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 848/2015	371
§ 3. Reglementarea internă a insolvenței transfrontaliere	374
3.1. Accesul reprezentanților și creditorilor străini la instanțele românești.....	376
§ 4. Reglementarea internă a insolvenței persoanei fizice. Străinul în procedura insolvenței persoanelor fizice în România	383

CAPITOLUL VIII

STRĂINUL ÎN FAȚA INSTANȚELOR ARBITRALE DIN ROMÂNIA	395
§ 1. Noțiuni introductive	395
§ 2. Caracterele arbitrajului cu un element de extraneitate	395
§ 3. Convenția de arbitraj	398
§ 4. Legea aplicabilă convenției arbitrale și cea aplicabilă litigiului arbitral	399
§ 5. Hotărârea arbitrală. Efectele hotărârii arbitrale străine în România	401
§ 6. Străinul și efectele hotărârilor arbitrale străine în România	402

CAPITOLUL IX

STRĂINUL ÎN CADRUL PROFESIILOR JURIDICE DIN ROMÂNIA	405
§ 1. Regimul juridic al avocatului străin în România	405
1.1. Aspecte generale. Reglementare națională și europeană	405
1.2. Dobândirea calității de avocat de către un străin în România	407
1.3. Formele de exercitare a profesiei de către avocații străini calificați profesional în acest sens într-unul dintre statele membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și Confederației Elvețiene.....	411
§ 2. Imposibilitatea exercitării unor profesii juridice de către străini.....	414

CAPITOLUL X

STRĂINII ȘI DREPTUL PENAL ROMÂN	415
§ 1. Scurte considerații asupra răspunderii penale a străinilor în România din perspectiva dispozițiilor cuprinse în partea generală a Codului penal român	415
§ 2. Infrațiuni prevăzute în partea specială a Codului penal care îi privesc numai pe străini	419
§ 3. Răspunderea penală a străinilor aflați în România, prevăzută în art. 140 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 194/2002, republicată	422
§ 4. Regimul juridic al cetățenilor străini cu imunitate de jurisdicție penală	423

CAPITOLUL XI

STRĂINUL ÎN PROCESUL CIVIL INTERNAȚIONAL ÎN ROMÂNIA	425
§ 1. Aspecte generale. Reglementare	425
§ 2. Competența internațională a instanțelor române	427
§ 3. Legea aplicabilă străinului în procesul civil internațional din România	431
3.1. Capacitatea și drepturile procesuale ale străinului în România	431
3.2. Procedura în fața instanței de judecată.....	434
3.3. Regimul juridic al probelor în procesul civil internațional	434

§ 4. Aspecte speciale privind aplicarea legii forului	436
§ 5. Formalități privind înregistrarea și publicitatea. Regimul actelor oficiale străine în România.....	437
§ 6. Eficacitatea hotărârilor străine.....	439
6.1. Hotărârea străină	439
6.2. Recunoașterea hotărârilor străine.....	440
6.2.1. Recunoașterea de plin drept a hotărârii străine.....	440
6.2.2. Recunoașterea prin hotărâre judecătorească.....	441
6.2.3. Procedura recunoașterii	444
6.3. Executarea hotărârilor străine în România.....	445
6.3.1. Procedura încuviințării executării.....	445
6.3.2. Soluționarea cererii.....	446
6.4. Aspecte privind reglementarea europeană a regimului hotărârilor judecătorești străine	447
6.4.1. Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 privind competența, judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială.....	448
6.4.2. Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești	449
6.4.3. Regulamentul (CE) nr. 4/2009 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și cooperarea în materie de obligații de întreținere	450
6.4.4. Regulamentul (UE) nr. 650/2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor	451
6.4.5. Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată.....	452
6.4.6. Regulamentul (CE) nr. 861/2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă	453
6.4.7. Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 privind procedurile de insolvență.....	454
6.4.8. Regulamentul (CE) nr. 805/2004 privind crearea unui Titlu Executoriu European.....	456
În loc de concluzii.....	458
Instead of conclusions	464
Au lieu de conclusions.....	470
Invece di conclusioni	476
An Stelle der Schlußfolgerungen.....	481
دلأ من الاستنتاجات.....	491
Bibliografie.....	493

**IOAN CHELARU
ANA-LUISA CHELARU**

**STRĂINII ÎN ROMÂNIA
- Regim juridic -**

**IOAN CHELARU
ANA-LUISA CHELARU**

**STRĂINII ÎN ROMÂNIA
- Regim juridic -**

**Universul Juridic
București
-2016-**

Abrevieri

ADS	– Agenția Domeniilor Statului
AFIS	– Sistemul automatizat de comparare a amprentelor
alin.	– alineatul/alineatele
ANPDCA	– Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție
ASEE	– Acordul privind Spațiul Economic European
ARIS	– Agenția Română pentru Investiții Străine
art.	– articol/articolele
B. Of.	– Buletinul Oficial al României
C. civ.	– Codul civil
C. pen.	– Codul penal
C. pr. civ.	– Codul de procedură civilă
C. pr. pen.	– Codul de procedură penală
CEDO	– Curtea Europeană a Drepturilor Omului
CE	– Comunitatea Europeană
CEE	– Comunitatea Economică Europeană
DISPPP	– Departamentul pentru Investiții Străine și Parteneriat Public-Privat
EURODAC	– Sistemul european de identificare automată a amprentelor
<i>idem</i>	– același autor, aceeași lucrare și aceleași pagini
<i>ibidem</i>	– același autor și aceeași lucrare
JOCE	– Jurnalul Oficial al Uniunii Europene
JOUE	– Jurnalul Oficial al Comunității Europene
lit.	– litera/literele
ÎCCJ	– Înalta Curte de Casație și Justiție
M. Of.	– Monitorul Oficial al României, Partea I
ONU	– Organizația Națiunilor Unite
p.	– pagina/paginile
SEE	– Spațiul Economic European
TFUE	– Tratatul de Funcționare al Uniunii Europene
UE	– Uniunea Europeană
UNESCO	– Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură
UNIDROIT	– Institutul Internațional pentru Unificarea Dreptului Privat
UNCITRAL/CNUDCI	– Comisia Națiunilor Unite pentru dreptul comercial internațional
UNBR	– Uniunea Națională a Barourilor din România
UNHCR	– Înalțul Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite
vol.	– volumul

Cuvânt înainte

Lucrarea autorilor Ioan Chelaru și Ana Luisa Chelaru, intitulată „Străinii în România – Regim juridic”, a fost elaborată în contextul în care relațiile private internaționale din ce în ce mai extinse și complicate implică în mod necesar existența unor reglementări specifice (interne și internaționale), menite să asigure, măcar în parte, spațiul de libertate, securitate și justiție în acest complex domeniu. Ea reprezintă o noutate în peisajul preocupărilor pe care specialiștii români în dreptul internațional privat, și nu numai, le au, mai ales în ultimii ani.

Circumscrișă atât ca titlu, cât și în ceea ce privește conținutul regimului juridic al străinilor în România, cartea prezintă, dezvoltă și comentează, de multe ori, în mod inedit, aproape în totalitate, normele de drept care reglementează actele și faptele juridice ale străinilor, persoane fizice sau persoane juridice, în România.

Din capul locului, menționez că autorii, ambii cu preocupări în domeniul dreptului internațional privat, au reliefat, prin aport propriu, faptul că normele care stabilesc regimul juridic al străinilor sunt normele materiale ale dreptului român. Asta însemnând că regimul juridic analizat, cel al străinilor, este mai mereu supus legii materiale române, ca lege a forului, ca lege a locului unde străinul se găsește. De aceea, privit ca element de extraneitate, străinul apare în această calitate raportat întotdeauna la sistemul de drept național, român.

Toate acestea în condițiile în care, în prezent, există o abordare din ce în ce mai „internaționalistă” a domeniului, în sensul în care eforturile organismelor internaționale, în special ale Uniunii Europene urmăresc materializarea în acte normative cu aplicare generală a unor norme unanim acceptate. Chiar dacă nu există în acest moment, decât în parte asemenea reglementări, chiar dacă autorii nu cred că va fi posibilă o modificare globală, tendința evidentă este aceea de a se forma, în timp, un drept internațional privat european, ca drept „supraetatic”, care să înlocuiască sistemele naționale, care îi vor deveni direct sau indirect subordonate. Este ceea ce sesizează și autorii, care, deși analizează inclusiv această legislație europeană, nu omit nicio clipă să amintească, totuși, că încă există domenii în ceea ce privește regimul juridic al străinilor în România, în care dreptul internațional privat „clasic”, cel național, este aplicabil. Nu este, de altfel, nicio îndoială că străinul, privit ca subiect al unui raport juridic, atunci când reprezintă elementul de extraneitate, beneficiază în România, în cele mai multe cazuri, de regimul național.

Într-o zonă a dreptului privat în care, așa cum arătam, există o îmbinare de norme juridice interne și internaționale, de trimitere sau direct aplicabile, autorii au reușit să dea un caracter științific demersului lor intelectual în problematica abordată, lucrarea propusă pentru studiu fiind în mod evident un instrument ce va servi pentru toți cei interesați (români sau străini) cunoașterii și înțelegerii unui domeniu vast și dificil de stăpânit și interpretat.

Monografia a fost structurată în mod judicios pe două părți: A. partea întâi (partea generală), incluzând capitole referitoare la: o privire diacronică asupra reglementării regimului juridic al străinilor; izvoarele regimului juridic al străinilor în România și regimul juridic al străinilor în România; și B. partea a doua (partea specială) cuprinzând, în mai multe capitole, problematica referitoare la: starea și capacitatea străinilor persoane fizice în România; bunurile și drepturile reale ale străinilor în România; străinii în raporturile de familie în România; moștenirea străinilor în România; acte juridice ale străinilor în România; faptele juridice ale străinilor în România; insolvența străinilor în România; străinii în fața instanțelor arbitrale în România; străinii în cadrul profesiilor juridice în România; străinii și dreptul penal român; străinii în procesul civil internațional în România. Finalul cuprinde, într-un capitol distinct,

intitulat „În loc de concluzii”, o sinteză a lucrării cu traducerea în mai multe limbi de circulație internațională, ceea ce va permite celor care nu stăpânesc limba română o abordare facilă.

Așa cum se observă din conținutul cuprinsului, lucrarea a urmărit cu prioritate relevarea unor aspecte speciale vizând atât sensul normelor legale, române sau internaționale, cât și, foarte important, corelațiile dintre acestea, mai ales în condițiile în care legislația europeană, aplicabilă cu prioritate, tinde să devină majoritară.

Remarc cu plăcere acuratețea cu care instituții importante ale dreptului privat au fost analizate și comentate, în raport cu străinii, de fiecare dată concluzia fiind una firească, conform căreia o lege străină nu se aplică în România prin propria ei forță, ci numai pentru că o normă juridică română trimite la ea în mod obligatoriu. Ca atare, legea străină, atunci când devine aplicabilă, aceasta are loc în temeiul, limitele și sub condițiile impuse de fiecare dată de legea națională, ca lege a forului.

Cred că, speranța autorilor de a contribui la lămurirea eventualelor neclarități legislative sau interpretative a fost în cea mai mare parte îndeplinită, iar cei interesați (specialiști sau nu) vor găsi în această carte și eventualul ghid de care au nevoie.

Subliniez poziția autorilor, care arată chiar în capitolul introductiv că materia abordată ar fi „lunecoasă ca gheața”, față de care eu aș spune că este ca „o piatră de netrecut” și doar un asemenea studiu complex poate fi folositor și bine-venit, uneori în chip esențial.

Constat cu plăcere, de asemenea, că lucrarea tratează și „noutățile” autohtone sau europene, în ceea ce privește străinii, persoane fizice sau juridice în România, dar nu neglijează, dimpotrivă, se ocupă de multe ori în detaliu și de celelalte domenii ale dreptului cu care subiectul calificat vine în contact. O bibliografie română și străină deosebit de consistentă și actuală și folosirea legislației române și a regulamentelor Uniunii Europene în vigoare până la 1 februarie 2016, sunt două argumente care dau lucrării analizate soliditatea științifică necesară, recomandând-o spre a fi lecturată.

De aceea, apreciind meritele și eforturile de lungă durată ale celor doi, Ioan Chelaru și Ana Luisa Chelaru (care aparțin unor generații de slujitori ai dreptului diferite), recomand monografia ca fiind necesară și folositoare atât specialiștilor din domeniu, dar și celor care, întâmplător sau nu, vin în contact cu aria, atât de largă, a dreptului internațional privat.

Prof. univ. dr. Dragoș Alexandru Sitaru

Introducere

Drepturile omului și libertățile fundamentale reflectă apartenența noastră la umanitate. A trebuit să treacă multe secole, pentru ca aceste drepturi să fie recunoscute; chiar și în actualele condiții, probabil vor mai trece mulți ani și vor mai fi depuse multe eforturi, înainte ca ele să devină, pretutindeni, o realitate.

„Cred că numai prin puterea voinței națiunilor și o concepție politico-juridică mai largă și modernă se poate crea o moștenire și mai importantă pentru generațiile care vor urma” se afirmă într-un mesaj al secretarului general ONU (Drepturile omului, nr. 4/1993, p. 3).

În această amplă și continuă căutare și împlinire a năzuințelor de dreptate și libertate, reglementările juridice, naționale sau internaționale, au fost chemate să aducă recunoașterea capacității omului de a se cărmui și de a decide, în cunoștință de cauză, asupra modului în care își organizează și în care dispune de propria sa ființă.

Este firesc, deci, ca ideile, concepțiile și prevederile înscrise în convențiile internaționale generale, ca și în reglementările comune ale Uniunii Europene (UE sau Uniunea), stabilite pe temeiul standardelor internaționale de moralitate aproape unanim recunoscute, să-și găsească aplicarea și traducerea efectivă în viață, prin eforturile fiecărei națiuni.

Schimbările profunde intervenite în România în ultimii 25 de ani au generat inițierea și desfășurarea unui amplu proces de reconsiderare și valorificare a bunelor tradiții românești antebelice pe planul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și, în acest context, pe planul drepturilor și libertăților recunoscute străinilor în România.

Domeniul prezentei lucrări, subsumat sub titlul „Străinii în România. Regim juridic” se referă evident la regimul juridic al străinilor în România, fiind cuprins într-una dintre cele mai spectaculoase ramuri ale științei dreptului – Dreptul internațional privat –, domeniu în care regula o face excepția.

Însă, pentru iubitorii dreptului, nu poate fi suficient recursul la *etimon* pentru a declanșa o minimă curiozitate necesară aprofundării viitoare. Etimologia termenului „străin” s-a consacrat, provenind, cel mai probabil, din latinescul „*extraneus*”. El este definit ca fiind persoana care face parte din populația altei țări, decât aceea în care se află sau în trăiește. Totuși, definiția legală, română, în această materie, este dată de prevederile art. 2 lit. a) din O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată, conform căruia, prin *străin* se înțelege persoana care nu are cetățenia română. În dreptul comunitar european, întâlnim o definiție comună, după care, „prin străin se înțelege orice persoană, alta decât cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene”¹. Străinul care se găsește la un moment dat pe teritoriul unui stat, poate avea statutul de apatrid, refugiat sau persoană strămutată². Prin extrapolare de sensuri, domeniul prezentei cărți îl

¹ Conform art. 1 al Convenției de aplicare al acordului de la Schengen din 19 iunie 1990.

² În alte legislații, apatridul este asimilat unui cetățean străin, iar refugiatul este persoana care, în urma unei temeri justificate de a fi persecutat pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau grupare politică, se găsește în afara țării sale de origine și nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să revină în acea țară. În sfârșit, persoanele strămutate sunt cetățenii unor state care au fost deportați din țările lor, cu forța în alte țări. Sub aspectul definirii în diverse sisteme de drept a noțiunii de străin, constatăm că nu există o definiție generală și unanim acceptată. Ca atare, diversele legislații naționale au apreciat noțiunea astfel: legislația franceză (prin Ordonanța 45-2658/45) apreciază că sunt considerați străini toate persoanele care nu au naționalitatea franceză sau au una străină, sau nu au niciuna; Italia (prin Legea nr. 39/1990, privind regimul străinilor în Italia) a stabilit că noțiunea de străin privește numai persoanele care nu au cetățenie italiană (reglementări similare există în Germania, Grecia și

reprezintă și acoperirea lipsei de drepturi corecte pentru cei aflați în legături economice sau personale cu străinii, după cum se evită ca aceștia să rămână în afara oricărei legi, iar apatrizii să fie liberi de orice lege. De fapt, este extensia unui mod de a fi cetățean în raporturi exotice, în raporturi care privesc extraneitatea, însă, un cetățean aflat sub o protecție clară, atunci când, dintr-un motiv sau altul, experimentează alteritatea statală, temporar sau permanent.

Cititorii acestei lucrări vor descoperi că monografia noastră tratează explicit și, deseori, direct dreptul pozitiv, atunci când se pune problema „regimului juridic al străinilor” în acele posibile situații în care survine elementul de extraneitate sau, în exprimare academică, „când o relație privată internațională are legătură cu mai multe sisteme de drept naționale”. Deși pare un sistem de norme care depășește pe alocuri sfera dreptului pozitiv intern românesc, în cele din urmă, domeniul nu reprezintă decât viziunea legislației naționale și, mai nou, europene, aplicabile raporturilor juridice specifice, cu delimitările și cu regulile proprii. Recunoaștem din capul locului că studiul propus cititorului presupune analiza prealabilă a dreptului persoanei fizice și juridice, asimilarea atentă a regulilor din materia obligațiilor, o bună cunoaștere a raporturilor juridice de familie și a regulilor dreptului obiectiv, precum și a drepturilor reale.

Apreciem că reglementarea românească actuală a raporturilor juridice de drept internațional privat, cuprinse în Cartea a VII-a din noul Cod civil (art. 2557-2663), nu prevede toată materia supusă studiului. Atât înainte de elaborarea codului, sub vechea reglementare stabilită de Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat¹, cât și ulterior promulgării, au fost adoptate importante acte normative în diferite domenii, precum: adopțiile internaționale, investițiile, concurența neloială, raporturile de familie, regimul juridic al străinilor etc. Totuși, legislația specifică, inclusiv cea română, a ținut seama de caracterul particular al raporturilor sociale, urmărind să fie cât mai aproape de situațiile concrete. Pare departe vremea când se afirma peremptoriu că starea, capacitatea și familia sunt supuse numai legii naționale. Regula conflictuală clasică a devenit neutră, iar rezultatul la care se ajunge este indiferent, în vreme ce, actualmente, aproape toate regulile sunt sensibile la valorile morale și umanitare.

Constatăm cu plăcere un aspect deosebit de interesant, cu care am luat contact în pregătirea acestei lucrări: reglementarea românească apreciază că este necesară acordarea unei „libertăți” judecătorului, de a căuta și de a aplica norma de drept cu care eventuala situație conflictuală prezintă cele mai strânse legături. Amintim aici că, punctul de vedere îmbrățișat de România, prin noul Cod civil, contrastează cu linia agreată de aproape toată literatura noastră juridică de specialitate anterior anului 1992, când se opta pentru un criteriu sau o soluție unică, rigidă, invariabilă. Modul acesta de a raționa asupra fenomenului conflictual a fost denumit „impresionism juridic”. Tendința aceasta constituie, credem noi, un pas înainte, care este în consonanță cu progresele evidente ale științei dreptului conflictual, absolut necesar în prezent.

Așa cum a fost elaborată, lucrarea poate fi abordată nu numai de specialiști sau viitori specialiști, români sau străini, ci chiar și de persoane având o bună intuiție și un instinct intelectual maturizat prin cultură, aceasta cu atât mai mult cu cât un asemenea domeniu poate fi imaginat și aprofundat fără dificultăți majore de limbaj „tehnic”, semnificațiile juridice ale termenilor, inclusiv al termenului „drept”, având conotații universale. Un străin poate fi judecat în

Polonia); în Israel, Legea returnării nr. 5910/50, în art. 4B, face o distincție evidentă între noțiunea de străin și cea de evreu, evreu fiind persoana care s-a născut din mamă evreică sau cel care s-a convertit la iudaism fără să aibă o altă religie; în sfârșit, în Statele Unite ale Americii (prin Legea imigrării IMMACT-1990) s-a definit străinul, ca fiind persoana care nu este cetățean sau național al Statelor Unite ale Americii.

¹ Abrogată în temeiul art. 83 lit. e) din Legea nr. 76/2012.

România și un român poate fi judecat în străinătate, și asta pentru că, inclusiv sub aspectul obscurităților, ambiguităților și complexelor psihice, suntem egali ca oameni.

Desigur, nu ne-am propus să realizăm o lucrare greoaie și plină de termeni strict juridici. Totuși, fiind vorba de o monografie de specialitate, inevitabil, analiza s-a făcut de pe o poziție juridică. Am avut grijă însă, în speranța unei cât mai largi accesibilități a cărții, să efectuăm o abordare concisă, structurată pe secțiuni, al căror titlu să rezume principalele subiecte analizate în cadrul domeniului abordat. Am încercat să tratăm subiectul, suficient de delicat în prezent, cu echidistanță, ținând cont și de implicarea din ce în ce mai masivă în sistemul de drept unitar național românesc a normelor de drept comunitar european: străinii de la ignorare la privilegiu; străinii ca variabilă între două tipuri de discriminări, unele în sens pozitiv, altele în sens restrictiv; străinii ca problemă ținând de politica de stat, dar și de domeniul juridic; străinii ca domeniu al concesiilor reciproce între state, ca subiect de divergențe internaționale ori ca parte a populației unui stat, cetățeni de onoare sau apatrizi, expulzați sau investitori; străinii ca avocați ai cetățenilor unui stat, străinii ca viitori proprietari de pământuri, străinii între drepturi și restricții, străinii într-o Românie europeană.

Iată de ce, în opinia noastră, ceea ce poate părea ezoteric din start, și infernal de abordat, devine în final un domeniu clar, care merită stăpânit până la profunzimi, inclusiv pentru motive de ordin practic atât de prezente în timpurile pe care le trăim. Cicero argumenta undeva că, din realitățile oamenilor, așa cum le fac ei și le spun, cu mare greutate poți deduce câteodată vreo regulă de drept. Dar, un bun jurisconsult va ști, continuă gânditorul roman, să găsească regula și s-o aplice în spiritul dreptății și al civilității. Una dintre rațiunile efortului intelectual, deloc facil, depus de noi pentru elaborarea acestei cărți, a fost dictată, printre altele, de masiva circulație de persoane și de bunuri din realitatea contemporană, de împrejurarea că România, devenind stat membru al Uniunii Europene, a avut și are nevoie de reglementări juridice moderne, după o perioadă numită de unii „conservatorism moderat”, asta și pe fondul „dispariției” granițelor clasice. Este o materie de studiu ivită din viața reală, cu o independență terminologică, încă nedefinitivă, relativ recentă.

România de astăzi trăiește o dinamică socială accentuată, care se reflectă într-o mobilitate legislativă nemaîntâlnită. Aceasta este o armă cu două tălșuri: dincolo de reflectarea spiritului inovator al demolării vechilor teorii și restricții, ea poate aduce incertitudine și o mare posibilitate de eșec. Mobilitatea legislativă care se reflectă, implicit (uneori chiar în mod special), și în domeniul cuprins în studiul elaborat de noi, „lovește” atât în cetățean (român sau străin), pe care îl face dezorientat, suspicios și gata de reacție pe alte căi decât cele legale, dar, poate și mai mult, cum bine sublinia cineva, „lovește” chiar în autoritățile statale, care nu-și mai înțeleg bine rolul și atribuțiile, pierdute în aceleași confuzii și permutări periculoase, ineficiente și pasive, existând pericolul real de a paraliza misiunea și structura statului de drept.

De aici, dorința și seriozitatea cu care se discută despre ce este actual și ce perspective se întrevăd în ceea ce privește regimul juridic al străinului, mai ales, pe fondul posibilității din ce în ce mai reale a unor eventuale și, firesc, nedorite „conflicte de civilizații”, a unei interacțiuni aproape generalizate ale legislației și dreptului autohton cu dreptul european, a influenței recentelor decizii ale Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) și, nu în ultimul rând, a creșterii, spunem și noi, al rolului și posibilității invocării regulilor ordinii publice naționale, care este, credem, cel puțin deocamdată, acoperitor în a asigura protejarea drepturilor și libertăților fundamentale. Evident, ordinea publică din dreptul internațional privat poate fi

folosită, fără reținere ca un mijloc „prin care se asigură în interiorul sistemelor de drept naționale, încrederea în idealuri specifice europene”¹.

Cu toate aceste dificultăți, am crezut întotdeauna, și ne-am străduit să materializăm și în această lucrare, faptul că mecanismul de logică interioară a normelor de drept pozitiv și a regulilor de interpretare este, în mod practic, același din antichitate. Domeniul de aplicare este alunecos ca gheața, în acest context inevitabil de mondializare și de întrepătrundere a legislațiilor naționale. Totuși, principiile vor rămâne, fatalmente, aceleași. Aceasta, cu atât mai mult, cu cât este evident și bine sesizat², că există o viață privată internațională, iar în cadrul ei relațiile private internaționale au devenit o constantă. Se discută³ în mod corect și judicios despre aceasta, ca desfășurându-se exclusiv între persoane particulare și ca neavând niciun fel de tangență cu actele *ius imperii*, săvârșite în domeniul suveranității sau autorității publice.

Pentru îndrăgostiții de drept, deși, așa cum subliniam după prima abordare, totul pare infernal, va deveni fascinantă și provocatoare acea strategie ludică de contradictorialitate între

¹ A se vedea, pentru detalii, A. Oprea, *La Convention Européenne des Droits de L'Homme et l'Application des normes et étrangères en droit international privé* (Convenția europeană a drepturilor omului și aplicarea normelor străine în dreptul internațional privat), în *Revista de Drept Internațional Privat și Drept Privat Comparat*, nr. 1/2007, p. 374.

² C. Juguștru, *Viața privată internațională – repere în dreptul conflictelor de legi*, sursa <http://www.universuljuridic.ro/viața-privată-internațională-repere-in-dreptul-conflictelor-de-legi/>. În opinia autoarei, viața privată internațională este un mixaj coerent de specific național, norme juridice europene și drept convențional. Ea face obiectul reglementării prin intermediul raporturilor de drept internațional privat, care păstrează specificul și integrează armonios normele convenționale și ale dreptului unional. Ca atare, această ramură a dreptului are misiunea principală de a garanta un ideal de justiție internațională, prin coordonarea unor sisteme de drept internaționale, adesea extrem de diverse. Este și motivul pentru care dna prof. C. Juguștru se referă la probleme de genul: un drept național care transcende frontierele; un drept național supus europenizării; un instrument de creare a spațiului judiciar european; un drept național prin surse, internațional prin obiect. În sens contrar, a se vedea M. Fallon, *Linii de forță ale interacțiunii dreptului internațional privat cu dreptul Uniunii Europene*, în *Revista de Drept Internațional Privat și Drept Privat Comparat*, nr. 1/2006, p. 243-266. Conform autorului, „incidența Tratatului de instituire a Uniunii Europene asupra dreptului conflictelor de legi din statele membre este sigură. Ea rezultă din acoperirea extinsă a dreptului european asupra drepturilor naționale: ea nu afectează, deci, în mod specific dreptul internațional privat. Această influență s-a exprimat până în prezent în două modalități. Mai întâi, Tratatul CE interzice discriminările bazate pe naționalitate... . Apoi, conceptul de recunoaștere reciprocă dezvoltat în mod general de jurisprudența europeană ar putea exercita o influență importantă asupra conținutului regulilor de conflict de legi ale statelor membre ale UE”. În final, autorul conchide „dezvoltarea regulilor europene de conflict de legi în sânul spațiului Uniunii ridică problema, delicată din punct de vedere politic, a negocierii și a încheierii tratatelor internaționale cu statele terțe, mai ales în cadrul organizațiilor internaționale, precum Conferința de la Haga de drept internațional privat. Odată ce Uniunea a adoptat o lege de drept internațional privat într-o materie anume, ea dobândește competența exclusivă pentru a negocia și a încheia astfel de tratate: statele membre nu o mai pot face. Constatăm, și în acest caz, apariția unei ordini juridice preocupate să fie prezentă pe scena internațională” (!?).

³ Pentru existența din ce în ce mai evidentă a unui drept internațional privat european, a se vedea D.A. Popescu, *Prima verba*, articol introductiv în *Revista de Drept Internațional Privat și Drept Privat Comparat*, nr. 1/2006, p. 9-14. Conform autorului, dreptul internațional privat european, în pofida caracterului, oarecum bizar, al denumirii sale... nu va reprezenta doar un compromis rezonabil și amiabil între sistemele naționale de drept internațional privat sau un mijloc de „împăcare” a acestora, ci o modalitate de articulare omogenă a principiilor de soluționare a conflictelor de jurisdicții și a conflictelor de legi în spațiu pe întreg spațiul comunitar european, ancorată într-o concepție unitară, care își propune atât eliminarea distorsionilor generate de spiritul metodei conflictualiste clasice, stimulând previziunea și întărind încrederea participanților la circuitul privat internațional, cât și protejarea intereselor acestora prin eliminarea sau diminuarea riscului de invocare a ordinii publice în statul cu care raportul juridic prezintă legături prin elementele de extraneitate existente... . S-a conturat ideea că mecanismul ordinii publice internaționale trebuie să acționeze și să funcționeze în statele ce aparțin Uniunii Europene în mod egal, nediscriminatoriu, ocrotind atât interesele naționalilor statului respectiv, cât și pe cele ale cetățenilor aparținând celorlalte state membre. În felul acesta, „cetățenii europeni” se vor bucura de aceeași ocrotire în toate statele membre ale UE, fiindu-le protejate interesele și garantate drepturile în mod nediscriminatoriu, în raport cu cele ale cetățenilor statului pe al cărui teritoriu se găsesc.

legi, de aplicare sau nu a legii românești, de găsim a punctului de legătură care nu întotdeauna este cetățenia, cu alte cuvinte, de a descoperi toate „chițibușurile” și „tertipurile” *iuris apices*.

Un ultim cuvânt. Discutăm despre perspectivele pe care „străinii” le au de a fi tratați ca „naționali”. Nu trebuie totuși uitat niciun moment, că în actuala situație și reglementarea ca și jurisprudența specifică, inclusiv cea românească, este în fapt un compromis între dreptul european din ce în ce mai complet și persuasiv și dreptul autohton, mai ales în ceea ce privește regimul juridic al străinilor. Sunt oare statele naționale suverane dispuse să renunțe parțial sau temporar la un asemenea atribut esențial care în fapt înseamnă, reglementare națională și desigur aplicarea legii materiale și procesuale naționale în cele mai multe împrejurări¹?

Autorii

¹ C. Juguștru, *op. cit.* p. 12. Specialistul român apreciază că „este un paradox nu foarte simplu de gestionat. Pe de o parte, cedarea de prerogative în spațiul de libertate, securitate și justiție, pe de altă parte, dorința și intenția statelor de a simplifica soluțiile într-o uniune normativă. Ceea ce pentru legiuitorul european pare un pas firesc, pentru orgoliul statal este cu siguranță un gest major. Orice renunțare, chiar parțială la prerogative care caracterizează, prin excelență, suveranitatea națională, îndeamnă la un pas înapoi și la reflecție”. Pe de altă parte, pe o poziție relativ contrară, profesorul D.A. Popescu apreciază că cel puțin „deocamdată, dreptul internațional privat european care reflectă eforturile unei legislații europene comune în domeniu reprezintă interfața între dreptul comunitar european și dreptul internațional privat *classic*. Importanța dreptului internațional privat european este însă în continuă creștere odată cu extinderea domeniilor supuse unificării și cu lărgirea competențelor conferite comunității în domeniul dreptului internațional privat, prin semnarea Tratatului de la Amsterdam. Pe de altă parte, nu pot fi neglijate nici eforturile întreprinse sub egida Conferinței de la Haga de drept internațional privat pentru reducerea progresivă a materiilor în care diferențele între normele conflictuale ale statelor fac ca acestea să rămână mereu în conflict. Toate aceste eforturi năzuiesc speranța pentru un viitor cod european de drept internațional privat...”